

INFORMAČNÍ SERVIS Č. 21

(Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divisová, Zuzana Dienstbierová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Tereza Pokorná, Jan Ruml, Jaroslav Špurný, Miroslav Šimáček, Petruska Sustrova, Jachym Topol, Martin Weiss. Středisko vzniklo 15.11. sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze jmenovat všechny, avšak bez nich by naše práce nebyla realizovatelná. Redakce děkuje všem, kteří se práce střediska účastní a podporují ji. Speciální dík patří těm, kteří nám dali k dispozici místnosti pro redakci. Adresa: GALERIE MLADÝCH, Vodickova 10, 110 00 Praha 1. Tel. 22 59 02 nebo 22 97 532.)

JSME PROTI NÁSILÍ!

Jsme proti násilí. To se vysvětluje obvykle tak, že nikoho nebudeme tlouct, do nikoho nebudeme střílet, nikoho nezastrašujeme. Přesto se stále ozývají varovné hlasy: nenechte se vyprovokovat! Jako bychom se někdy nechali vyprovokovat, jako by jediná demonstrace za poslední dva roky byla jiná než pokojná, jako by někdy došlo k drancování, pustošení a bití. Je dobře, že nás takto varují a že i sami sebe varujeme: jen žádné násilí, žádnou krev, žádné osobní vyřizování účtů.

Ve skutečnosti by ale bylo málo stát proti násilí jen tak, že na nikoho nevztáhneme ruku. Jde o víc. Být proti násilí znamená také bránit druhým, aby znásilňovali, bránit ponižované a znásilňované. Proto musíme jít dál, nemůžeme se spokojit kupříkladu s tím, že ministr vnitra je opět komunist a ministr národní obrany voják. A že se vůbec nehovoří o tom, jaká bude příští funkce Státní bezpečnosti v našem státě. Chceme záruku toho, že proti nám nebude použito či užíváno násilí. Někteří radí, abychom byli trpěliví a chápali věc politicky. Jenomže čas má náhle zcela jinou hodnotu, jako by teprve teď byl časem, našim časem. A víme, jakou roli v tomto státě až dosud hrálo ministerstvo vnitra: bylo to, a dosud je, ministerstvo strachu. A armáda? Byla tu na dvě věci: aby mladým mužům urvala dva cenné roky života a aby lidé věděli, že chrání naši stranu a vládu. Neboť kdy chránila národ? Není vám divné, že teď každou chvíli vysocí představitelé vojska ujišťují lid, že proti němu nezakročí? To by přece mělo být samozřejmé! A není. Ministerstvo vnitra nikoho o ničem takovém neujišťuje. Jeho činnost je anonymní prací v temnotě. Jako by nedělalo nic, ale člověk cítí jemné otřesy pod nohama: pracuje jako červotoč. Proto žádáme, aby byl ministr vnitra civilista a nekomunist, aby byl vyšetřen zásah bezpečnosti 17. listopadu, ale i jiné zásahy, aby rovněž ministr národní obrany byl pouhým civilistou. - Jsme proti násilí. Všecko, co se teď děje, ten krásný spodní proud, má cenu jen do té doby, dokud budeme opravdu proti násilí.

5.12.1989

Martin Fendrych

Prohlášení koordinačního centra Občanského fóra a veřejnosti proti násilí

V posledních dnech se společně s politickými stranami snažíme nalézt východiska z celkové krize, která hrozí přerůst v krizi ústavní. Nechceme připustit takový stav a proto stále intenzivně jednáme s panem předsedou federální vlády o sestavení vlády nové, která bude odpovídat potřebám a zájmům veřejnosti nejen svým složením, ale i programovým a cílevědomým úsilím o záchranu naší státnosti, národního hospodářství, životního prostředí a mravních základů společnosti. V této vládě budou muset zasednout vedle členů existujících politických stran i zástupci nestranické většiny československých občanů.

V této souvislosti považujeme za zvlášť naléhavé, aby příslušné orgány okamžité odvolaly z funkcí generálního prokurátora ČSSR dr. Pješčáka a generálního prokurátora ČR dr. Krupauera. Jde o osoby naprosto zkompromitované, a to nejen nepřijatelným postupem ve věci vyšetřování zákroku pořádkových sil SNB proti studentům dne 17. listopadu 1989, ale zejména tím, že z prokuratury vytvořily represivní instituci, nedbající v minulosti elementárních mravních a právních principů. Prokuratura pod jejich vedením místo ochrany zákona sloužila mocenským zájmům vládnoucí strany. Se věí rozhodností prohlašujeme, že má-li být vytvořen alespoň minimální prostor pro nezbytnou změnu v oblasti prokuratury, nesmí být nové jmenování generální prokurátora ČSSR a ČR členy žádné politické strany.

V Praze dne 6. prosince 1989

Václav Havel
Občanské fórum

Milan Kůzačko
Veřejnost proti násilí

(Adresováno prezidentu ČSSR dr. Gustávu Husákovi, FS a ČNR)

Požadavek koordinacího centra OF na amnestii pro politické vězně

Plénum koordinacího centra OF schválilo dne 4.12. návrh Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) na vyhlášení amnestie, již byly prominuty tresty a zbytky trestů, uložené za některé trestné činy proti republice jako např. podvracení republiky, pobuřování, opuštění republiky, dále za některé další trestné činy politické povahy jako slovní útok na veřejného činitele a hanobení přesvědčení a konečně za několik dalších trestných činů represivní povahy. Amnestií by měla být i zastavena trestní stíhání pro tyto trestné činy, prominuty další tresty za tyto činy a amnestován rovněž přečin proti veřejnému pořádku. KC OF se rozhodlo, že předloží požadavek na tuto amnestii 5.12. odpoledne, vyzve zároveň prezidenta republiky, aby ještě do 10.12, kdy bude ve funkci, tuto amnestii udělil. Jak známo, byla propuštěna - většinou cestou milosti prezidenta republiky - většina politických vězňů ze seznamu VONS, jejichž propuštění od svého ustavení požadovalo. Dosud nebyl propuštěn Antonín Pernický, odsouzený za trestný čin výtržnictví, přičemž skutek, za nějž je potrestán, měl charakter politického protestu, dále nebylo propuštěno pět vězňů, odsouzených za trestný čin vyzvědačství, a to ing. Petr Hauptmann, kterého VONS hájí jako nespravedlivě odsouzeného, a Josef Roemer, Ondřej Hoch, Viktor Dederer a občan NDR Michael Keller, o jejichž vině má VONS pochybnosti, považuje jejich vinu za neprokázanou resp. jejich tresty za neúměrně dlouhé. V posledních dnech se členům VONS hlásí mnozí občane, jejichž příbuzní jsou podle jejich názoru nespravedlivě vězněni, zejména pro trestný čin vyzvědačství. V požadované amnestii není však v zájmu momentálních snah o minimalizaci zásahů do právní integrity státu - trestný čin vyzvědačství zahrnut, nejsou sem zahrnuty ani trestné činy výtržnictví, příživnictví, fyzického útoku na veřejného činitele a další trestné činy, jichž bylo často zneužíváno k politickým represím. VONS bude v nejbližší době usilovat o individuální přezkoumání sporných případů cestou podnětů ke stížnosti pro porušení zákona. Pro nového prezidenta republiky pak připraví návrh na všeobecnou amnestii, již by byly částečně zkráceny zbytky trestů. VONS přitom vychází z toho, že v minulých letech docházelo i v nepolitických kauzách k častému porušování zákona, že ukládané tresty jsou ve srovnání s jinými zeměmi velmi tvrdé a že mnohá činnost posuzovaná podle čs. zákonů jako trestná, není ve světle koncepce lidských práv, vyjádřené např. oběma mezinárodními pakty, tak přísně stíhatelná jako tomu bylo dosud v Československu. Všeobecná amnestie by mohla dosavadní nevyváženost a leckdy nespravedlnost alespoň částečně napravit. VONS chce rovněž usilovat o novelizaci trestního zákona a dalších trestně právních předpisů včetně zákona o výkonu trestu odnětí svobody a zákona o ochranném dohledu v kontextu jejich humanizace.

ADRESY NĚKTERÝCH ČLENU VONS:

Dr. Václav Benda, Karlovo nám. 18, 120 00 Praha 2, tel. 298676

Václav Malý, Nad pomníkem 2, 152 00 Praha 5, tel. 271273

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2, tel. 2619573

Petruška Šustrová, Kolínská 13, 130 00 Praha 3, tel. 7377812

SITUACE NA ŠKOLÁCH

* Stavební fakulta ČVUT: Podle informací člena stávkového výboru se situace na stavební fakultě lepí den ode dne. Dáří se zvládat chaos, porady stávkového výboru jsou ukázněné a konstruktivní. Toto je třeba ocenit zejména vzhledem k tomu, že se jedná o rozsáhlou fakultu (3938 studentů). Toto cínilo ale na druhou stranu dovoluje rozjíždět takové akce jako například "MAMUT". Jde o hromadné organizování výjezdů na venkov. Pro ilustraci: v pátek 1.12.1959 se rozjely 4 autobusy plně obsazené studenty FS ČVUT směrem na Konice. Současná tendence většiny studentů je pokračovat ve stávce formou zvýšené stávkové pohotovosti. Stávkový výbor čítá asi 20 členů, každé ráno organizuje shromáždění podle oborů. Na fakultě je pořádek, aktivně pracuje kromě výjezdové komise také tisková, propagační, kulturní. (raf)

* Elektrotechnická fakulta ČVUT: člen stávkového výboru Filip Drapák: "Mezi studenty panuje rozhořčení nad nentavou nové federální vlády. Stávka pokračuje a ode dneska má navíc formu stávky okupační. Studenti jednoho oboru se vždycky jeden den připravují na výjezdy, zhotovují plakáty a organizují hlídky, druhý den je potom samotný výjezd. My máme konkrétně na starost okresy Mělník a Nymburk, jejichž obce objíždíme autobusy. Ostatní studenti buď odpočívají, nebo provádějí konzultace.

* Fakulta strojního inženýrství ČVUT: člen stávkového výboru Michal Hlívka: "Pokračujeme v okupační stávce, organizujeme výjezdy na Kladensko a Liberecko, pět stovek lidí navíc brigádnickou formou pomáhá v Metru, pekárnách a při různých uklidových akcích. Zbytek je ve škole a podle oborů se účastní kulturních programů."

*Fakulta architektury CVUT: člen stávkového výboru za 5. ročník Jan Kupka: "Fakulta má asi 400 lidí, z toho na společném shromáždění se tu objevilo asi 250 až 300 studentů. Vyjezdy děláme sami, dnes odjelo asi 170 lidí. Tiskoviny? Mnohdy všechna zásadní prohlášení na počítačích a xeroxu. Ve stavce pokračujeme aktivní formou, což plyne i z toho, že pomáháme různým podnikům a organizacím jako Tatra Smíchov, Sady, lesy, zahrádkářství atd."

*VŠCHT: Jindřich Liska: "Přednášky a cvičení na naší škole, kam dochází zhruba 2000 studentů, nebeží, provádíme pouze laboratorní cvičení, která nejdou v létě nahradit. Občanské fórum pedagogů nás jednoznačně podporuje! Do brigád se zapojilo asi 400 až 500 lidí. Co se týče zpravodajství, máme Zpravodaj VŠCHT, ale chystáme se založit zvláštní studentský časopis. Zvláštností je fakt, že jsme uzavřeli smlouvu o patronaci - nabídl se podnik Barvy a laky, Pražské vodovody a kanalizace nabídly dokonce rekreační středisko..."

*V prohlášení moravských studentů Čs. televizi ze dne 4.12. studenti žádají delší vysílací časy brněnského a ostravského studia a o pravidelné informování o dění na moravských vysokých školách. V případě dalšího neobjektivního informování veřejnosti vstoupí studenti moravských vysokých škol od 6.12. do demonstrativní reťezové hladovky.

PROHLÁŠENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ (V O 2071 KARLOVY VARY)

S velkou pozorností sledujeme současné dění ve společnosti. I my, jako občané této republiky cítíme potřebu vyjádřit svůj názor na současné dění a zároveň informovat co nejširší veřejnost o postojích a praktických uplatňovaných u našeho útvaru.

Plně se stavíme za požadavky studentů, Občanského fóra a vůbec všech lidí, kterým jde o opravdovou demokracii v naší společnosti. Nemůžeme souhlasit s vystoupením, kterým se prezentovali zástupci ČSLA na sjezdu JZD v Praze 1.12.89. Současné nás nenechávají lhostejnými ani dezinformace o "normálním" životě armády, když situace u našeho útvaru hovoří o opačném dění.

Vojákům z povolání a zároveň i vojákům základní služby není dána možnost svobodně se vyjádřit, a to ani v prostoru vymezeném základními řády a vojenskými předpisy. Za naše vlastní jsou vydávány postoje a názory především politického pracovníka útvaru pana Dušana Michálka. Vojáci základní služby mohou získat informace pouze z Rudého práva, Obrany lidu a ze sledování programu televize, které jsou interpretovány "spolehlivými" soudruhy.

I přes ujistění plk. Soldáta v CST, že nejsou omezeny vycházky pro vojáky ZS, jsou u našeho útvaru zakázány.

Vedle toho upozorňujeme i na nesrovnalosti ve vojenské příbaze po zrušení 4. článku ústavy, kdy vojáci přibíhají věrnost pracujícímu lidu vedenému KSC.

Toto jsou skutečnosti, se kterými nemůžeme souhlasit, a proto jsme se rozhodli informovat o nich širokou veřejností. (Na vědomí: CST, OF Karlovy Vary, Prognostický ústav v Praze.)

V Karlových Varech 6.12.89

rtm. Robert Šimek, rtm. Radim Koudela, rtm. Zdeněk Benedikovič, rtm. Ladislav Ondrušák
(rtm. Robert Šimek: Kamyslovská 2, Karlovy Vary 360 10)

Postoj Hradní stráže ČSSR k současné situaci

V této složité době i my, vojáci základní služby HS ČSSR PRAHA pocítujeme jako svoji morální povinnost vyjádřit naše stanovisko k tomu, co se děje kolem nás. Víme, že toto prohlášení jsme sestavili pozdě, ale vedly nás k tomu závažné důvody.

Od 17.11. do 29.11.1989 jsme prakticky nebyli informováni o situaci a zároveň byli izolováni od společenskopolitického života. Jako vojáci základní služby jsme vázáni vojenskou příbазou a vojenskými řády, přestože již neodpovídají současné politické situaci a zároveň v nás vzbuzují obavy z možných perzekucí ze strany velení.

Přestože jsme složkou vojsk ministerstva vnitra, rozhodně se distancujeme od brutálního zásahu "pořádkových sil" dne 17.11.1989, jehož se příslušníci naší jednotky nezúčastnili.

Bezvýhradně se připojujeme k požadavkům studentů a Občanského fóra, o kterých se domníváme, že jsou oprávněné.

Jsme hluboce znepokojeni novým složením federální vlády, které naprosto neodpovídá současnému poměru sil ve společnosti. Není možné, aby KSC, přestože již ztratila svoji vedoucí úlohu ve společnosti, obsadila dvěma členy 15 křesel z 20 v tomto pro stát životně důležitém orgánu.

Slibujeme, že i nadále budeme sloužit pracujícímu lidu a vládě, která bude plně prosazovat jeho zájmy.

Praha 6.12.1989

Příslušníci HS ČSSR

150 podpisů

PŘEHLED ZPRÁV

* 5.12. bylo v Drhovicích založeno VOJENSKÉ FORUM, které "sdružuje příslušníky všech politických stran i nestraníky, kteří usilují o prohloubení demokracie v podmínkách ČSLA". Aktivisté VF požadují mj. zrušení politického aparátu ČSLA, rozhodně změny na vyšších stupních vedení a změnu řádu, aby odpovídaly ústavě ČSSR. Mluvíci VF jsou:

por. ing. R. Vinklárek, npr. J. Kolar, nrtm. R. Motrinec, rtm. J. Schamberger, nrtm. J. Majerovic.

5.12. SLANÝ. Na diskusním setkání v divadle ve Slaném po přímém dotazu přiznal přítomný pplk. Walter z místní posádky, že se u nich na vojenském útvaru tiskly provokacní letáky s výzvami proti OF. Na tomž setkání vydalo OF Slaný prohlášení, v němž žádá odstoupení prezidenta Husaka a okamžitý přístup do okresního tisku. OF Slaný je připraveno dne 11.12. vstoupit do generální stávky, pokud bude vyhlášena.

* Politici vězni posledních 41 let se hlásí k usilí našich národů o vytvoření demokratické společnosti a hodlají založit přípravný výbor vlastní nezávislé organizace. Vyzývají proto všechny politické vězňe i rodinné příslušníky zemřelých, aby se písemně přihlásili na tyto adresy: Roman Sakmar, Suselská 5, Pha 4-Nusle; Fr. Melichar, Bieblova 17, Pha 5.

* Miroslav Dolejší, bývalý politický vězeň 50. let i éry normalizace, který ztrávil v čs. věznicích 15 a půl roku z politických důvodů, se 26.11. obrátil otevřeným dopisem na prezidenta republiky G. Husaka. Z dopisu vyjímáme: "Pane prezidente, poprvé po 35 letech užívám práva obrátit se na vás kdykoliv, které jste mi poskytl na eskortní cele č. 216 ve vězení na Pankraci v říjnu 1954 a žádám vás, abyste odstoupil ze svého úřadu."

* 6.12. se zástupci OF a VPS sešli v Obecním domě s gen. tajemníkem KSČ Urbánkem. K. Urbánek ubezpečil delegaci o tom, že Lidové milice jsou kompletně odzbrojeny a že se uvažuje o jejich budoucí roli jako pravděpodobně složce ČSLA k odstraňování živelných pohrom atd. Při rozpravě o budoucím osudu STB přiznal, že ztratila pro vnitřní potřeby smysl.

* Podle sdělení Pavla Kohouta uvolní rakouská vláda potřebnou částku na to, aby český slabikár, vydaný letos v Rakousku pro potřeby exulantů, mohl být od příštího roku zařazen do našich škol. Svní tedy záleží jen na navázání kontaktu mezi příslušnými ministerstvy obou zemí.

* Podle informace prof. Chundelové, členky OF, je zpráva z IS 19, o ředitelce zdravotní školy v Ruské ulici, která údajně strhla přemě za účast v OF naprosto mylná. Omlouváme se a oznamujeme, že napříště zprávy podobného osobně očernujícího charakteru nebudeme vůbec přijímat.

* V Pražském projektovém ústavu bylo pracujícím oznámeno, že je zrušeno kadrové oddělení. Do konce roku ni pracovníci mohou vyzvednout své kadrové materiály. Dale byla zrušena účast zástupců KSČ na výrobních poradách.

DEMOKRACIE PRO KAŽDÉHO

Na kritiku má právo každý a kritika ve spojení s tolerancí by měla být jedním ze základních nástrojů demokratického modelu chování. Některé ohlasy na náš článek NA TRIBUNĚ NEJASNO /ISč. 19/ však přinášejí místo věcné argumentace spíše napomenutí: Praha je prý týden před venkovem a tam ještě nechápou princip demokracie a musí se teprve učit demokraticky myslet. K tomu několik poznámek.

Demokracie se nedá naučit, tu musí mít člověk zažitou v sobě, lze si osvojit styl, kulturu debaty, argumentaci, ale nikoliv samo pojetí demokracie jako práva na svobodné vyslovování názoru svého i protivníka. Jestliže by se měla přesto učit, tedy rozhodně ne tím, že se k problému mlčí, že se předvede jen dokonale běžící mechanismus - i selský rozum dobře chápe nutnost běžných lidských vztahů v jakémkoliv společenství, tedy i v opozici. Dále: vycházejí-li např. v RP jednostranné a demagogické dopisy čtenářů, napadající mj. rozpory v OF či konkrétní vystoupení některé osobnosti, nelze jim čelit jinak než nezastíráním skutečného stavu věcí. Podobně jako finanční otázka opozice se nedá smést ze stolu poukazem na chlebičky a limonády.

Analogii těchto poměrů do budoucna lze spatřovat v návrhu na jednotnou kandidátku OF. Už teď by bylo zapotřebí veřejně vysvětlovat principy volebního bloku: bude-li OF kandidovat bez vnitřního členění na proudy či už konstituované strany, nebo snad tyto konkrétní strany pod vlajkou OF. Budou v jednotlivých volebních obvodech vystupovat zástupci OF po jednom, nejsilnějším, nebo budou tříštit síly proti sobě?

Všechny tyto problémy mohly být reflektovány už dávno, kdyby pro to existovala širší platforma. K tomu padl např. argument, že vydávání novin je nutné perfektně připravit, aby pak mohly vyrukovat bez problémů a s plnou parádou. V nynější situaci mi to však připadá, jako kdyby televize přenášející fotbalový zápas ladila signál tak dlouho, až by diváci nakonec viděli precizní záběry odcházejícího publika.

Doufáme jen, že tyto řádky nebudou chápány (podle dosavadních zkušeností) jako soukromé zavilé výpady, ale především jako pobídka k širší, aktuálnější diskusi a otevřenějšímu vystupování, ať už na stránkách IS, či v ideálních případech i dalších periodik. /pt/